

KARTA PRZEDMIOTU DLA NABORU 2024/2025			
Nazwa przedmiotu	Farmakologia		
	Pharmacology		
Kod przedmiotu	14-PIEL-D3.2-F/1		
Kategoria przedmiotu	Nauki podstawowe	A	
Kierunek studiów:	Pielęgniarstwo		
Forma studiów:	Stacjonarne		
Poziom studiów:	Studia I stopnia		
Rok studiów:	I	Semestr studiów:	II
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu	3		
Język wykładowy:	Polski		
Koordinator przedmiotu	mgr farm. Elżbieta Stachlińska, mgr farm. Anna Stachlińska		
Prowadzący przedmiot	mgr farm. Elżbieta Stachlińska, mgr farm. Anna Stachlińska		

LICZBA GODZIN W SEMESTRZE		
Forma zajęć	Liczba godzin w planie	Forma zaliczenia *wpisz symbol
Wykład (W)	30	E
Ćwiczenia audytoryjne (ĆwA)	25	Z/O
Praca własna studenta pod kierunkiem nauczyciela akademickiego (PW)	20	Z/O
Sumaryczna liczba godzin dla modułu	75	-
*Z-zaliczenie; Z/O-zaliczenie z oceną; E-egzamin		

INFROMACJE SZCZEGÓŁOWE	
Wymagania wstępne do przedmiotu	Brak wymagań wstępnych..
Cele przedmiotu	Uzyskanie przez studenta wiedzy i umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań zawodowych w zakresie farmakoterapii.

MODUŁOWE EFEKTY KSZTAŁCENIA		
<u>Kod modułowego efektu uczenia się</u>	<u>Treść modułowego efektu uczenia się</u>	<u>Metody weryfikacji efektu uczenia się</u>
WIEDZA		
W zakresie wiedzy student zna i rozumie:		

A.W19.	poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania i powodowane przez nie przemiany w ustroju i działania uboczne;	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna
A.W20.	podstawowe zasady farmakoterapii;	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna
A.W21.	poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania;	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna
A.W22.	wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków;	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna
A.W23.	ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków;	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna
A.W24.	zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich;	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna
A.W25	zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi.	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna

UMIEJĘTNOŚCI

W zakresie umiejętności student potrafi:

A.U7.	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych;	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna
A.U8.	posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych;	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna, wykonanie zadania
A.U9	wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna, wykonanie zadania
A.U10.	przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza.	test pisemny i/ lub odpowiedź ustna, wykonanie zadania

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do:

A.K1.	kierowania się dobrem pacjenta;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K3.	okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K4.	przejawiania empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną oraz współpracownikami;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K5.	przestrzegania praw pacjenta;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K6.	zachowywania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K7.	samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K8.	współdziałania w zespole interdyscyplinarnym w rozwiązywaniu dylematów etycznych z zachowaniem zasad kodeksu etyki zawodowej;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K9.	przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K10.	ponoszenia odpowiedzialności za wykonywanie	ocena nauczyciela,

	czynności zawodowych;	obserwacja 360*
A.K11.	zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K12.	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K.13	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K14.	dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych;	ocena nauczyciela, obserwacja 360*
A.K15.	systematycznej aktualizacji wiedzy zawodowej i kształtowania swoich umiejętności i kompetencji społecznych, dążenia do profesjonalizmu.	ocena nauczyciela, obserwacja 360*

TREŚCI MERYTORYCZNE przedmiotu/MODUŁU:								
		Wykłady (W)						
		SEMESTR	I	II	III	IV	V	VI
		LICZBA GODZIN (L)	-	30		-	-	-
		RAZEM	30					
semestr II								
LP	Zakres tematyczny	Odniesienie zakresu tematycznego do konkretnego modułowego efektu uczenia się						
1.	Grupy leków i mechanizm ich działania. Objawy uboczne działania leków i interakcje między lekami. Lekozależność. Farmakogenetyka – podstawowe pojęcia. LADME – losy leków w organizmie.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.						
2.	Farmakologia ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego. Narkotyczne i nienarkotyczne leki przeciwbólowe.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.						
3.	Farmakologia układu krążenia. Grupy leków. Interakcje między lekami. Zasady terapii chorób układu krążenia (choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie tętnicze, niewydolność krążenia, etc.). Farmakoterapia zaburzeń lipidowych i otyłości..	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.						
4.	Farmakologia przewodu pokarmowego. Leczenie choroby wrzodowej żołądka i XII-nicy. Zasady terapii schorzeń wątroby i trzustki.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.						
5.	Farmakologia układu oddechowego. Leki wykrztuśne, sekreto lityczne i przeciwkaszlowe. Leczenie astmy oskrzelowej.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.						
6.	Farmakologia gruczołów wydzielania wewnętrznego. Zasady leczenia cukrzycy.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.						
7.	Antybiotykoterapia i chemioterapia. Zasady racjonalnej antybiotykoterapii. Grupy antybiotyków i chemioterapeutyków, działania niepożądane.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.						
8.	Chemioterapeutyki przeciwwirusowe, przeciwgrzybicze,	A.W19. – A.W25.						

	przeciwwrobacze, przeciwpierowtniakowe, przeciwgruźlicze.	A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.
--	---	-------------------------------

		Ćwiczenia audytoryjne (ĆA)					
SEMESTR		I	II	III	IV	V	VI
LICZBA GODZIN (L)		-	25	-	-	-	-
RAZEM		25					

semestr II

LP	Zakres tematyczny	Odniesienie zakresu tematycznego do konkretnego modułowego efektu uczenia się
1.	Źródła informacji o leku - informatory farmaceutyczne tyczne, bazy danych o produktach leczniczych.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.
2.	Wystawianie recept na leki (kontynuacja leczenia, realizacja zleceń lekarskich).	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K14.
3.	Zapisy form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego (zleconych przez lekarza).	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.

		Praca własna studenta (PW)					
SEMESTR		I	II	III	IV	V	VI
LICZBA GODZIN (L)		-	20	-	-	-	-
RAZEM		20					

semestr II

LP	Zakres tematyczny	Odniesienie zakresu tematycznego do konkretnego modułowego efektu uczenia się
1.	Krew i środki krwiozastępcze.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.
2.	Radiologiczne środki cieniujące – rodzaje, wskazania, działania niepożądane.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.
3.	Podstawy chemioterapii nowotworów.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.
4.	Witaminy, mikro- i makroelementy. Preparaty złożone. Zasady rozsądnej suplementacji.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.
5.	Terapia antyretrowirusowa w zakażeniach HIV.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.
6.	Środki dezynfekcyjne.	A.W19. – A.W25.

		A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.
7.	Edukacja pacjenta w farmakoterapii, źródła informacji o lekach. Leki OTC.	A.W19. – A.W25. A.U7. – A.U10. A.K1. – A.K15.

Metody/narzędzia dydaktyczne	• Wykład konwersatoryjny
	• Wykład multimedialny
	• Dyskusja
	• Pokaz
	• Omówienie

SPOSOBY OCENY:

F - Formułująca

P - Podsumowująca

Zaliczenie każdej z form zajęć przedmiotu stanowi podstawę dopuszczenia do egzaminu na zakończenie całego modułu .

F1. Obecność na zajęciach

F2. Aktywność na zajęciach i/lub odpowiedź ustna

F3. Ocena wykonanego zadania - mini-CEX (mini-clinical examination)

F4. Ocena pracy pisemnej i/lub ocena odpowiedzi ustnej/pisemnej na 3 pytania

P. Egzamin pisemny

OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA

Forma aktywności	Liczba godzin
Godziny kontaktowe z nauczycielem	55
Nakład pracy studenta	20
suma	75
Liczba punktów ECTS dla przedmiotu	3

FORMY OCENY- SZCZEGÓŁY

Wykład (W)	Zasady obecności studenta na wykładach prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Podstawę do uzyskania zaliczenia(zal) stanowi: F1 obecność na zajęciach zgodnie z harmonogramem; F2 ocena aktywności studenta na zajęciach i/lub odpowiedź ustna. P - ustalenie zaliczenia z wykładów odbywa się na podstawie obecności i aktywności studenta na zajęciach
Ćwiczenia audytoryjne (ĆA)	Zasady obecności studenta na zajęciach prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Podstawę do uzyskania zaliczenia (zal) stanowi: – F1 obecność na zajęciach zgodnie z harmonogramem; – F2 ocena aktywności studenta na zajęciach i/lub odpowiedź ustna; – F3 ocena wykonanego zadania z zakresu treści odnoszących się do efektów uczenia się z dziedziny umiejętności, wykonane przez studenta w czasie trwania zajęć - Mini-CEX (mini-clinical examination). P - ustalenie zaliczenia z ćwiczeń odbywa się na podstawie uzyskania zaliczenia ocen cząstkowych.
Praca własna studenta pod kierunkiem nauczyciela	Zasady zaliczenia pracy własnej studenta prowadzący podaje do wiadomości studentów na pierwszych zajęciach. Podstawę do uzyskania zaliczenia na ocenę (Z/O) stanowi: – opracowanie we własnym zakresie zagadnień przewidzianych

akademickiego (PW)	<p>w tej formie kształcenia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawdzenie przyswojonej wiedzy w trakcie odpowiedzi ustnej - F4. Ocena pracy pisemnej i/lub ocena odpowiedzi ustnej/pisemnej na 3 pytania
EGZAMIN KOŃCOWY z przedmiotu/MODUŁU	<p>Podstawę do przystąpienia do egzaminu stanowi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzyskanie zaliczeń z modułów cząstkowych. <p>Forma egzaminu:</p> <p>P - test pisemny jednokrotnego wyboru i/ lub z pytaniami półotwartymi i otwartymi obejmujący zagadnienia z poszczególnych modułów cząstkowych.</p>

KRYTERIA OCENY ODPOWIEDZI USTNEJ/PISEMNEJ (F)			Skala ocen odpowiedzi ustnej/pisemnej(F) w odniesieniu do ilości uzyskanych punktów	
Lp.	KRYTERIA	Liczba punktów		
			bardzo dobry	16
1.	Zasób wiadomości, zrozumienie tematu.	0-5	dobry plus	15
2.	Aktualność wiedzy z poruszanego zakresu tematu.	0-5	dobry	13-14
3.	Zastosowanie prawidłowej terminologii.	0-3	dostateczny plus	11-12
4.	Spójność konstrukcji wypowiedzi.	0-3	dostateczny	9-10
	RAZEM:	16 pkt	niedostateczny	<8

KRYTERIA OCENY PRACY PISEMNEJ (F)			Skala ocen przygotowanej pracy pisemnej (F) w odniesieniu do ilości uzyskanych punktów	
Lp.	KRYTERIA	Liczba punktów		
			bardzo dobry	19-20
1.	Zgodność tematyki i treści przyporządkowanych do realizowanego tematu.	0-5	dobry plus	17-18
2.	Aktualność wiedzy merytorycznej z danego zakresu tematycznego.	0-5		
3.	Zachowanie prawidłowej struktury.	0-3	dobry	15-16
4.	Dobór odpowiednich metod i środków oraz narzędzi ewaluacyjnych.	0-3		
5.	Wybór właściwej literatury.	0-2	dostateczny plus	13-14
6.	Estetyka pracy.	0-2	dostateczny	11-12
	RAZEM:	20 pkt	niedostateczny	<10

KRYTERIA OCENY mini-CEX (F)			Skala ocen mini-CEX(F) w odniesieniu do ilości uzyskanych punktów	
Lp.	KRYTERIA	Liczba punktów		
			poziom wysoko zadowolający	7-9
1.	Umiejętność gromadzenia informacja o pacjencie	0-3	poziom zadowolający	4-6
2.	Prawidłowość przeprowadzonego badania fizykalnego.	0-3		
3.	Umiejętność udzielenia informacji zwrotnej pacjentowi.	0-3	poziom niezadowolający	1-3
	RAZEM:	9 pkt.		

KRYTERIA OCENY TESTU PISEMNEGO (P)		
bardzo dobry	(5,0) bdb	powyżej 91% poprawnych odpowiedzi
dobry plus	(4,5) db plus	81-90% poprawnych odpowiedzi
dobry	(4,0) db	71-80% poprawnych odpowiedzi

dostateczny plus (3,5) dst plus	66-70% poprawnych odpowiedzi
dostateczny (3,0) dst	60-65% poprawnych odpowiedzi
niedostateczny (2,0) ndst	poniżej 60% poprawnych odpowiedzi

WYKAZ LITERATURY

LITERATURA PODSTAWOWA

1.	Farmakologia: podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauk o zdrowiu akademii medycznych /pod red. Grażyny Rajtar - Cynke; Lublin : Wydaw. Czelej, 2007.
2.	Krajewska - Kułak, Elżbieta : Udział pielęgniarki w leczeniu farmakologicznym / Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży; Akademia Medyczna w Białymstoku. - Łomża : Libra-Print, 2006.
3.	Tarchalska-Kryńska, Bożena. Red. Podstawy farmakologii : materiały dydaktyczne dla studentów Zdrowia Publicznego Wydziału Nauki o Zdrowiu; Warszawa: Oficyna Wydawnicza Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, 2009.
4.	Rang, H.P. Farmakologia kliniczna ; Lublin : Wydaw. Czelej, 2014.
5.	Korbut, Ryszard. Red. Farmakologia: tajemnice, pod red. Ryszarda Korbuta; Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2009.
6.	Farmakologia. Red Rajtar – Cynke G. wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2016.
7.	Farmakologia i toksykologia. Mutschler E. Geisslinger G.,Kroemer H. RuthP. Red. Wyd. Pol. Drożdżik M. MedPharm. Wrocław 2016.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1.	Korbut, Ryszard. Red. Farmakologia po prostu ; Kraków: Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2007.
2.	Lüllmann, Heinz. Ilustrowane kompendium farmakologii Lüllmanna; Lublin: Wydawnictwo Czelej, 2008.
3.	Rang, H.P. Farmakologia kliniczna ; Lublin: Wydawnictwo Czelej, 2001.

Podpis koordynatora przedmiotu:
